Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237. Телеф. УНО: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 204. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 5-го СЕРПНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 204. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 5, 1952. VOL. LX.

ЗАКЛИК ДО НЕГРІВ БОЙКОТУВАТИ ВИБОРИ

Ню Йорк. — Конґресмен, негер, Адам Клейтон Повелл, проголосив заклик до негрів у Злучених Державах, щоб вони бойкотували краєві вибори, якщо демократичний кандидат на президента губ. Адлей Е. Стівенсон і кандидат на віцепрезидента сен. Дж. Спаркман, не займуть виразного становища в справі зрівняння громадянських прав. Повелл твердить, що „Дятьки Томи" як з Демократичної так і з Республіканської партії запродали негрів на їхніх краєвих конвенціях. А. Повелл вибраний до Конґресу з 21 конґресової округи в Ню Йорку, сповняє обов'язки пастора Абісинської Баптиської церкви на передмістю Гарлем у м. Ню Йорк і рахується за головного представника своєї раси в Конґресі. — Заклик до бойкоту проголосив він у своїй промові на масовім вічу негрів, улаштованім в Голден Гейт Волрум при 142 вулиці, в якому взяли участь 3,500 осіб. З віча вислано телеграму до губ. Стівенсона з заявою готовости вислати до нього на переговори делеґацію, складену з визначних негритянських провідників, щоб договоритися з ним в справі сильнішого становища в справі громадянських прав ніж це, що проголошено в плятформі Демократичної партії. Делеґація хоче спонукати самого Стівенсона, як кандидата Демократичної партії, щоб він виявив своє становище щодо обов'язуючого діяння Комісії Справедливого Приймання до Праці. Подібна делеґація має бути вислана до сен. Спаркмана, якого минуле, як твердять негри, вказує на неприхильне становище до зрівнання громадянських прав. Повелл заявив, на вічу, що негри ставляться негативно до кандидата Республіканської партії ген. Айзенгавера тому, що він у своєму свідченні перед конґресовою комісією не погодився на службу негрів з білими людьми в тих самих військових відділах. „Ми слідкуємо за перегонами, одначе ми ще не вибрали коня, на якого поставити ставку" — твердив Повелл. Щодо місцевих і стейтових виборів, то негри візьмуть у них участь.

Фундація Форда призначила для втікачів 2.9 мільйона долярів

Об'єднані Нації, Н. Й. — Пол Г. Гофман, директор фундації Форда сповістив, що фундація дарує $2,900,000 долярів, щоб допомогти Об'єднаним Націям у їхній праці на користь втікачів. Зокрема жертводавці надіються, що ця сума допоможе знайти шляхи для тривалої допомоги більше як 10 мільйонам втікачів у Европі, що позбавлені підстав людського існування. Одначе П. Гофман висловив застереження, щоб цей дар був зужитий на безпосередню житлову чи харчову допомогу, бо його призначення — влучити втікачів у обставини нормального життя в тих країнах, де вони тепер перебувають або відшукати такі можливості для них деінде. Фундація сподівається, що ця поміч допоможе втікачам у їхніх самостійних зусиллях повернутися до втраченого нормального життя. Завідувати цим даром буде д-р ван Гайвен Годгарт, високий комісар ОН по справах втікачів, який закличе державні та приватні організації підтримати програму, поскільки дарована сума далеко невистачальна розв'язати проблему втікачів. Особливо надіється високий комісар на співпрацю тих добровільних організацій, які вже мають великий досвід з дотеперішньої праці й співпраці з міжнародніми організаціями для втікачів. Співпраця повинна допомогти осягнути головні завдання програми, як соціяльну асиміляцію, вишкіл юнацтва, діяльність в культурних ділянках та переселення втікачів.

Роля червоної партії в ЗДА як совєтського підголоска

Вашингтон. — Уряд ЗДА поновив свої домагання примусити комуністів реєструватись згідно з приписами Акту внутрішньої безпеки з 1950 року, У зв'язку з цим освідчено, що Комуністична партія ЗДА керується засадами леніно-сталінізму, як вони пояснюються комуністичною партією СССР. Внутрішні тенденції комуністів виявили небажання підорядкуватися урядовим домаганям, поскільки партія керується своїми інтересами. Зокрема вказується на це, що Комуністична партія постійно закидає ЗДА намагання поширити свій імперіялізм, — виняток партія робила під час недовгого союзу ЗДА з СССР. Від 1919 року до 1934 року комуністи в ЗДА нападали на Ліґу Націй так само, як це робив СССР. Це й безліч інших доказів з сучасности виявляють безсумнівно, що комуністи в ЗДА керуються вказівками ззовні.

ГЕНРІ ФОРД ОЧОЛЮЄ „ПОХІД ЗА ВОЛЮ"

Ню Йорк. — Генрі Форд II, предсідник Форд Мотор Компані, обраний краєвим предсідником руху, знаного під назвою „Походу за Волю" (Крюсейд фор Фрідом). Це подав до публічного відома президент організації, віцеадмірал Г. Б. Міллер. Форд приходить на місце Ген. Лушуса Д. Клейа, який був головою цієї групи від самого початку, тобто від 1950 р. „Похід за Волю" підтримує Радіо Вільної Европи і Радіо Вільної Азії. Це приватні установи, які працюють в порозумінні з урядовим „Голосом Америки" при висиланні вістей про діяння вільних народів довкруги світу і поза Залізну Заслону. Упродовж своєї двохрічної діяльности „Похід за Волю" дістав $3,500,000 жертв від 25,000,000 американців, які підтримують працю тринадцяти радієвих висилень в Німеччині й Портуґалії й висилень „Радія Вільної Азії у чотирьох мовах. Останнього року організація випустила 13,000 наповнених ґазом балонів, що їх вітер заніс до країн, поневолених комуністами. У них були відозви до поневоленого населення. Крім того „Похід за Волю" висилає свої звідомлення й заклики через пресу, радіо, телевізію, і власними публікаціями, освідомляючи теж і Америку з проблемами, які зустрічає ця організація. Відходячи з свого становища, ген. Клей запевнив загал, що в майбутності ця праця досягне ще більших успіхів під проводом такого талановитого діяча, як Генрі Форд II. Міллер подав до відома, що Організація потребуватиме поточного року $4,000,000 на втримання радіовисилень.

„Союзівка" в „Геральд Трибюн"

„Ню Йорк Геральд Триб'юн" з минулої суботи помістив велику знимку „Союзівки", себто будинків, які були давніше власністю Санаторії Форда в Варварсінґ (Олстер Кавнті) в нюйоркськім стейті, а тепер належить до Українського Народного Союзу. Як уже було проголошено, цього року відбувається там ремонт, так, що щойно в наступному році зможе УНСоюз вжити її для тих цілей, про які була мова на конвенціях Союзу, Проте вже цього року відступлено частину 230 акрової посілости для вжитку Пласту. В липні були там хлопці, а серпень призначений для дівчаток.

НЕПОРОЗУМІННЯ НА КОНФЕРЕНЦІЇ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА ПРОДОВЖУЮТЬСЯ

Торонто. — Після виступу з конференції делеґації націоналістичного Китаю та суперечок між делеґаціями обох бльоків, напруження серед учасників нарад Червоного Хреста далі тривало, коли відбувалося голосування над внеском про дослідження „бактеріологічної війни" та „жорстокостей", що їх, за твердженнями червоних, проводять війська ОН в Кореї. Внесок цей, зголошений бельґійською і підтриманий англійською делеґаціями, пройшов 62 голосами. Проти внеску ніхто не голосував, зате стрималися від голосування прихильники совєтського бльоку. Резолюція пропонує Об'єднаним Націям та урядам червоного Китаю та північної Кореї створити прихильні обставини для прослідження правильности закидів, що їх висувають червоні під адресою військ ОН, що воюють в Кореї. Закиди ці резолюція зводить до двох дверджень: про вживання бактеріологічної зброї та про знущання над полоненими. — Пані Лі Теґ-Чуан, президент товариства Червоного Хреста в комуністичнім Китаю, заявила перед розпочаттям голосування, що її делеґація стримується від голосування з тієї причини, що учасники Конференції зіґнорували речеві докази, що їх вона доставила на конференцію. Ці докази — це були фільми, світлини та записи про вживання бактеріологічної зброї та про різні жорстокості військ ОН й повторювала дотеперішні обвинувачення, що їх досі розголошували червоні держави.. Лі Теґ-чуан ствердила, що делеґати присутні на торонтській конференції не виявляють ніякого зацікавлення „правдою" і не розглядають речевих доказів, які вони мають „у себе під носом". Тим більше вони не виявлять належного зацікавлення при дослідах на місцях. Тому червоний Китай не допустить делеґатів, що будуть пов'язані з „Партійним" міжнароднім комітетом Червоного Хреста. — Щоб мати хоч якийбудь успіх, така контрольна комісія повинна включити в свій склад делеґації з країн, що перебувають в контакті з червоним Китаєм та делеґації червоного Китаю та північної Кореї. Китайська делеґатка обвинувачує конференцію в бажанні вибілити аґресорів від їхніх провин.

Одночасно конференція вирішила переглянути статут Червоного Хреста, проти чого висловилось 16 голосів совєтського бльоку, бо в проєкті зміненого статуту затримані мають бути функції Міжнароднього Комітету (швайцарського), проти чого виступають Совєти.

Канада розпочинає видобування урану

Місто Ураніюм, Саск. — Сотки роїтників та геологів готові вже розпочати змагання за уран у лісистих околицях північної Канади. Передбачені приписами ділянки затримують вже для себе окремі шукачі, зазначаючи їх своїми іменами та умовними знаками. Проте кожний шукач може затримати для себе декілька дільничок, що на них отримує спеціяльні ліценції. Працівники провінційного уряду Саскачеван отримують увесь шахтярський виряд та модерні нейлонові намети, — їхнє завдання буде адмініструвати усією акцією пошукування урану. Велике значення, яке уряд покладає в цих розшуках, виявляється у домаганні від працівників присяги виявити правду про наслідки їхньої праці. Усі обставини приготовлення для пошукувань пригадують часи золотої гарячки і ніхто не може сказати скільки людей зібралися у цих лісах в очікуванні щастя. Вони перебувають усі в найпримітивніших обставинах перших колонізаторів й усю працю виконують покищо силою своїх м'язів. — Передбачаючи найрізніші непорозуміння, уряд заздалегідь заснував тут правничі інституції для полагоджування можливих суперечок. Багатий на поклади урану обшир величезний, а околиця, де тепер відбуватимуться розшуки лежить біля озера Атабаска. Дорогоцінні поклади були тут виявлені ще в 1930 році, під час використовування місцевого ґрунту для керамічного промислу. — Задуми використання покладів урану затримувано в таємниці поскільки на тих обширах діяли концесії, роздані ще перед тим урядом. На диких теренах канадійської півночі вже виросло нове місто у наметах „Ураніюм місто", що його головокружний розвиток ще тяжко тепер передбачити. Саскачеван — це канадійська провінція з великим відсотком українського х л і боробського населення, якому також може посміхнутися доля в новій „урановій" добі цієї провінції.

Звільняють інформаційних працівників з департаменту оборони

Вашингтон. — Департамент оборони звільнив з праці 120 працівників в секції публічних інформацій і скасував цілковито деяку інформаційну працю цієї установи тому, що Конґрес обмежив асиґнацію фондів на 44 відсотки. Речник департаменту оборони потвердив цю вістку на різнородні запити і виявив подробиці цієї зміни. Бюро Прилюдної Інформації, що приділене до мюра самого секретаря оборони, матиме тепер тільки 150 працівників замість 279. Теж скасовано газетні ілюстрації, висилані департаментом до преси, головно до малих газет.

Труман підписав мировий договір з Німеччиною

Канзас Ситі. — Президент Труман підписав мировий договір з Західною Німеччиною і протокол до Північно-Атлантійського Пакту, на підставі якого Німеччину приймається до цього пакту на рівні з іншими західними країнами. Тому, що Англія теж ратифікувала цей договір, залишається ще тільки Франція й сама Німеччина, які мають його ратифікувати перед прийняттям до пакту. Підписання мирового договору президентом викликало прихильні голоси закордоном, головно в Німеччині.

СЕКРЕТАР СТЕЙТУ ДІН АЧЕСОН В ДОРОЗІ

до Гонолулу на наради з міністрами закордонних справ Австралії та Нової Зеляндії в справі миру і забезпеки Пацифіку. Ачесон (зправа) прощається з секретарем оборони Ловетом на вашинґтонському літовищу.

Наради в справі миру і забезпеки Пацифіку

Гонолулу.— Секретар стейту, Дін Ачесон, прилетів з Вашинґтону до Гонолулу на Гавайський островах, щоб відбути наради з міністрами закордонних справ Австралії та Нової Зеляндії. Висівши з літака, він мав уже готову письменну заяву про цілі Пацифічної Ради. Він заявив, що теперішні народи є вислідом договору, заключеного Злученими Державами з Австралією та Новою Зеляндією. Ціллю тих нарад є посилення миру і забезпеки на Пацифіку і в світі. Наради будуть відбуватися в дусі Чартеру Об'єднаних Націй і в бажанні жити в мирі з усіми націями та урядами. Окремо будуть орговорені спільні інтереси, які в'яжуть ці три держави на Пацифіку. Будуть обговорені також можливості притягнення інших держав на Пацифіку до цієї спілки. Коли запитали Ачесона, чи він передбачає під тим також Японію, він відповів, що в цьому випадку це до неї не відноситься. Разом з Ачесоном прибув цілий штаб різних знавців. Декого здивувало, чому не запрошено на ці наради Філіппіни. Ідею нарад зв'язують ще з республіканським дорадником департаменту стейту, Джаном Долесом, який вготовляв американсько - японський мировий договір.

Визначили реґенцію в Єгипті

Каїро. — Єгипетський уряд визначив реґенцію в Єгипті, яка складається з трьох осіб і урядуватиме замість малолітнього короля Агмеда Фуада II принаймні до листопада цього року. Реґенційна Рада складається з трьох представників: по одному з королівської родини, війська і політичного світу. Рада Міністрів ухвалила звільнити всі ті особи з в'язниці, які були ув'язнені за „образу королівського маєстату та заборонила вживати титулу „Його Ексцеленція" та всіх інших титулів, що зв'язані з раніше скасованими титулами паш і беїв. Ухвалили також закон про створення окремого суду, який судитиме членів ради міністрів за злочини поповнені під час урядування. Одночасно повідомляють з Канн у Франції, що туди прибули чотири особи, які винайняли 20 кімнат у готелі „Манджестік" і заявили, що це „для нього", показуючи при цьому фотографію бувшого єгипетського короля Фирука. При цьому готелева служба побачила на їхніх блюзках знак „Карнавалева Аґенція в Ніцці", після цього чотири єгиптяни втікли.

Совєти загострюють контролю над фабриками

Гері Шварц написав до „Ню Йорк Таймса" статтю про те, що Совєти оголосили тепер зарядження в справі гострійшої контролі своїх фабрик. Те загострення відноситься в першу чергу до того, щоб не дозволити совєтським директорам затруднювати непотрібних урядників, та до фальшування касових книг в тій цілі, щоб видатки йшли на особисті витрати, а не на властиві продукційні цілі. Совєтська Рада міністрів видала зарядження, що гостро каратимуть за подібні проступки відповідальних директорів фабрик, а також банкових урядовців, які мають стежити за доцільною витратою державних фондів. Для цієї цілі підвищено повновласті міністра Державної Контролі. Ці зарядження видали на початку цього року, але їх опублікували тільки тепер у журналі „Совєтська Держава і Право". — Одночасно повідомляють з Москви, що там засудили трьох урядовців з московської фабрики обуви до п'ятьох років ув'язнення за те, що вони фальшували числа продукції в своїй фабриці та випускали на ринок поганий товар, так що багато пар черевиків не були до вжитку.

Сталін пропонує Ненні пакт неаґресії з Італією

Рим. — Пієтро Ненні, лівий італійський соціяліст і голова Світового Комітету Партизанів Миру, їздив на місячний побут до Совєтів, де мав відобрати мирову нагороду, яку дістав за минулий рік від Сталіна. Ненні оголосив статтю, що Сталін заключить радо з Італією пакт про неаґресію, якщо тільки Італія залишить західні держави та рішиться бути невтральною на випадок війни. Ненні твердить, що Італія тоді могла б заключити з Совєтами торговельний договір та балянсувати свій торговельний бюджет. Хоч в Італії не вірять у совєтські обіцянки миру, але багато італійців може зловитися на совєтську принаду і на це рахують італійські комуністи та ліві соціялісти, які йдуть разом з ними. Комуністи цими обіцянками Сталіна хотіли б здобути голоси під час виборів 1953 року. Ненні твердить, що Сталін тішиться якнайкращим здоров'ям, і вихваляє совєтські здобутки, бо його возили на відкриття каналу між Доном і Волгою.

НЕМА НІЯКОГО ПОСТУПУ ЩОДО ПЕРЕМИР'Я В КОРЕЇ

Токіо. — По тижневій перерві, зійшлися знов минулої неділі представники Об'єднаних Націй та ворожі (північно-корейські та китайські) в Панмунджом, щоб продовжати наради в справі перемир'я тільки під такою вимогою, — що Об'єднані Нації повернуть їм усіх полонених. Як відомо, це вже стало принципом в Об'єднаних Націях, що вони не будуть змушувати вертати тих полонених, що самі не захочуть вертатись. Та сама справа була також предметом дискусії й цеї сесії, яка тривала 32 мінути. Ген. Нам протестував гостро як проти цього принципу Об'єднаних Націй, так і проти відволікання нарад. Тим разом обидві сторони погодились щодо словного тексту перемир'я, що вже могло б вважатись кроком вперед. Та найголовніше, це справа виміни полонених. Тут обидві сторони стоять далі при свому. Ген. Гарисон заявив, що в таких обставинах ледве чи варт далі сходитись на наради, коли якась сторона не має сказати щось нового. З його тону виходило б, що Об'єднані Нації від свого становища в справі полонених ніяк уже не відступлять та що їхнє рішення є остаточне. Проте відложено наради до 11 серпня. В міжчасі будуть радити тільки ті старшини, — що мають до діла з виготовленням тексту перемир'я, хоч на ділі тут уже не іде мова про слова, а радше про принципи. Комуністичні представники також і тим разом вживали гострих і образливих слів, коли говорили про Об'єднані Нації, які, на їхню думку, єдині винні в тому, що до цього часу немає перемир'я. Ген. Гарисон звернув їм тільки увагу, що вони говорять мовою злочинців у тюрмах, або таких темних і неосвічених людей, які не в силі говорити логічно й переконливо. Комуністи знов закидали Об'єднаним Націям, що їхні війська нарушили міжнародний кордон біля Панмунджом.

Совєтська місія старається залишитися в Японії

Токіо, Японія. — Після підпідписання мирового договору з Японією всіма союзниками, японці заявили Совєтам, що їхня військова місія повинна виїхати з Японії, яка стала самостійною державою і не має вже окупаційного правління. Совєти не підписали мирового договору з Японією, але зовсім не задумують залишати країни „квітучої вишні". Коло 50 членів совєтської окупаційної місії внесли прохання до японського уряду, щоб їх зареєструвати як іноземців. Члени дипломатичного корпусу не мусять реєструватися як чужинці, тому здогадуються, що совєтські члени військової місії задумують залишитися в Японії як приватні особи та діяти як торговельні аґенти в Японії, надіючися на те, що їм удасться нав'язати торговельні зв'язки з країною мікада. Тепер японська господарка представляється доволі добре, бо японський промисл працює для американців у зв'язку з війною в Кореї. Промислова продукція Японії осягнула недавно 146 відсотків тієї продукції, що була в роках 1932-1936. Але цей стан нагло змінився б, як би американці не робили замовлень в Японії і тоді вона мусіла б шукати ринків збуту в недолярових країнах і тоді була б нагода до діяння для совєтських господарських аґентів. 1951 року Японія привезла із ЗДА товарів на суму 698,000,000 долярів, а вивезла до Америки тільки за 184,000,000 долярів. Японці радо бачили б американські інвестиції в своїй країні, бо їм потрібні гроші на відбудову та модернізацію свого промислу, щоб відкрити двері для удосконалених технологічних метод, які вже давно панують в Америці та Европі. Південно-азійські країни бояться японської господарської переваги, але совєтські сателіти в Азії можуть не боятися Японії під цим оглядом і можуть її спокушати до нав'язання з ними торговельних зв'язків та в той спосіб і політично перетягати Японію на свій бік.

ЗАКІНЧЕННЯ XV ОЛІМПІЯДИ — ПЕРЕМОГА ЗДА

Гельсінкі, Фінляндія. — В неділю був останній день Олімпійських ігрищ, а ввечорі відбулося святкове закінчення П'ятнадцятої Олімпіяди. Грали сурми, співали масові хори, а гармати своїм салютом прощали олімпійські емблеми, як їх стягали із жердини. Олімпіяда тривала 16 днів і закінчилася в приявності 70,000 глядачів. В останньому дні Англія здобула свою першу (і осінню) золоту медалю за їзду верхи, а ЗДА зайняли третє місце в цих змаганнях, знаних під назвою „Нагороди Народів". В останніх днях ЗДА здобули таке велике число пунктів, що далеко перевищили Совєтів, які в перших днях вибилися були на перше місце і довший час були провідною державою на Олімпіяді Та американські перемоги в плаванні, кошівці, боксі і скоках у воду, що настали в останніх днях Олімпіяди, далеко перевищили Совєтів і Олімпіяда закінчилася світлою перемогою Америки, яка здобула 610 пунктів, а Совєти тільки 553½. Згідно з неофіційним численням ЗДА здобули 614 пунктів, здобувши десять нагород за перші місця, п'ять за другі, чотири за треті, три за четверті, дві за п'яті і одну за шосте. Американці здобули також найбільше число золотих медаль, бо аж 40, а Совєти тільки 23. Для порівняння треба згадати, що в Берліні ЗДА здобули 1936 року тільки 12 золотих медалів. Совєти брали участь в Олімпіяді перший раз від 1912 року, коли ще існувала царська Росія. Совєтські спортовці здобули найбільше пунктів за руханкові вправи, бо аж 188. Кожне місце на великому модерному стадіоні в Гельсінках було зайняте і ця маса 70,000 глядачів стояла з відкритими головами, коли відбувалася церемонія закриття Олімпіяди. Фінляндці здобули подив всього світу за їхню знамениту організацію ігрищ та за спортові осяги і за правдиву гостинність, яку вони виявили гостям із такого великого числа держав. Прапороносці з усіх держав, що брали участь в Олімпіяді, уставилися півколом за почесною трибуною. Боб Курлянд, славний переможець ЗДА у кошівці, ніс зоряний американський прапор. На трибуні з'явився швед Дж. Зіґфрід Едстроем, президент Міжнародного Олімпійського Комітету та посадник міста Гельсінок. Тоді піднесено на перістиль прапор Греції, де вперше відбулася Олімпіяда, Фінляндії та Австралії, де відбудеться найближча Олімпіяда 1956 року. Одночасно відіграли державні гимни цих держав. Тоді голова Міжнародного Олімпійського Комітету подякував Фінляндії за гостинність та закрив Олімпіяду.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕСТОРОГА ГУВЕРА

Як сказати „Гувер", то мимоволі звертається наша думка в бік Герберта Гувера, єдиного бувшого президента держави, що не тільки живий, але й активний, не зважаючи на свій старий вік. Та є в Америці ще один Гувер, теж не молодий, який впродовж довгих років займається тими, що діють на шкоду держави і суспільства. Це Джан Едґар Гувер, директор Федерального Бюра Інвестиґацій, відомого під скороченою і популярною назвою „Еф Бі Ай".

Заступаючи колумніста Віктора Різела, знавця робітничих справ, що пішов на літній відпочинок, Дж. Е. Гувер використав його колумну на освідомлення американського громадянства в справі черґових комуністичних завдань, ціллю яких є ослаблення оборонної акції Злучених Держав і облегшення аґресії чужій потузі.. А хто це тая „чужа потуга", легко догадатись.

Гувер звертає увагу американців на дві речі: на дивне комуністичне „питання миру" та на нове намагання комуністів всякнути в некомуністичні організації й приєднати їх для своїх цілей.

Дехто міг би спитати: Та що в цьому дивного? Це ж старі речі, добре всім відомі. Проте Гувер перестерігає перед такою самопевністю, бо комуністи почали тепер вживати інших метод для своєї інфільтрації, так, що добрим і льояльним громадянам не легко буде зорієнтуватись, з ким мають діло. В першу черґу треба мати на увазі, що комуністи не є тепер в Америці тими, якими були в час війни, чи кілька років тому. Вони втратили свої впливи і силу і не мають уже до своїх услуг високопоставлених осіб та відомих мистців, як це було ще не так давно. Вони навіть не можуть вести своєї пропаганди так явно і відважно, навіть і через радіо, як давніше. Вони мусіли навіть піти тепер в підпілля! Позникали десь давні прізвища визначних комуністів, бо видніють імена тільки найбільш фанатичних комуністичних прихильників. Проте партія не спить, а продовжує своє діло таємно з місць, що добре забезпечені. Це можна пізнати хоч би по тій масі різних летючок, що ними комуністи засипують тепер американців, а які мали б їх переконати, що Совєтський Союз змагає тільки до миру. Свому „мировому таборові" протиставлять вони „воєнний і фашистський табір імперіялізму", який очолюють Злучені Держави. Те саме пропаґується ще й в їхніх газетах, на вічах і демонстраціях.

Разом з пропаґандою „за мир", пише Гувер, є получена пропаґанда за „поворот до мирної економії". Вона обрахована на те, щоб викликати невдоволення з тягарів, які треба нести через зброєння, спричинене страхом перед совєтською аґресією. З психологічного боку це добра зброя, бо вона заявляється за зменшення податків. Не менше важлива і та комуністична аґітація, яка звернена до сердець матерей і дружин, що мають своїх найдорожчих на корейському фронті. Як знаємо, є такі околиці, де нема хвилево праці через брак матеріялів. Це теж добре поле для комуністичної пропаґанди серед безробітних.

На всі ті речі треба звертати увагу також і нашим людям. Комуністи втискаються не тільки до наших організацій, але навіть до парафій, щоб легше ширити серед нашого громадянства свою руїнницьку роботу, розбивати нашу єдність та ослаблювати нашу допомогу визвольним змаганням наших рідних в Україні. Про це ми вже не раз писали і пригадуємо те саме з приводу статті Дж. Е. Гувера, який добре визнається на комуністичних методах. Він рідко забирає голос публічно, але як вже заговорить про якусь небезпеку, то тільки тоді, коли вона грізна і реальна.

Так треба розуміти також і його останню перестерогу.

ДБАЙЛИВІСТЬ ЗА ПОПУЛЯРНІСТЬ У ДЕМОКРАТИЧНОМУ ЛАДІ

У передвиборчому часі обговорюються найрізнородніші справи, зв'язані з працездатністю найрізнородніших кандидатів, а нерідко згадується теж і про платню, що її дістають різні урядовці й народні представники. Американська демократія нині розуміє, що її представники повинні бути належно винагороджені, якщо вони мають працювати в законодатних тілах незалежно, не оглядаючись на інші прибутки. З другого боку варто теж зазнайомитися з методами, яких ці представники вживають, щоб бути в контакті з своїми виборцями і пригадувати їм себе, як кандидатів при виборах на наступну каденцію.

Звісно, що члени Конґресу у Вашингтоні, як сенатори так і члени Палати Репрезентантів, дістають річної платні по 12,500 дол., а крім того на особисті видатки по 2,500 дол. До того пошта має обов'язок висилати їхнє урядове листування й відбитки їхніх промов зовсім безплатно, а це теж значна рубрика у видатках осіб такого стажу, як члени Конґресу.

Та мало хто звертає увагу на особисту працю членів Конґресу, щоб інформувати не тільки своїх виборців, але й свої стейти та цілу околицю про різні політичні, економічні й громадянські справи шляхом газет. За статті чи звідомлення, висилані до газет у їхніх виборчих округах, конґресмени не дістають жадної винагороди. Деякі конґресмени мають ім'я постійних газетних талановитих колумністів, хоч вони почали випробовувати свій журналістичний талант щойно після свого вибору до Конґресу.

Між конґресменами нараховують 165 таких, що висилають постійно свої „газетні листи" з новинками про стан політики у Вашинґтоні або з довірочними повідомленнями про пляни в законодавстві та в політиці. Під цим оглядом конґресмени грають ролю репортерів, хоч, що правда, не цілком безсторонніх, бо перемішаних з своїми особистими поглядами та діяльністю. Часто містяться в них анекдоти з політичного життя, а звичайно короткі вістки з особистого й родинного життя. Такі листи висилають вони не тільки до місцевої преси, але навіть до поодиноких виборців. Таким способом виборці довідуються про діяльність свого представника й тому він не мусить вести дуже інтенсивну передвиборчу кампанію, коли приходить час виборів. Конґресовий Квартальник, який саме згадує про оцю працю конґресменів, нараховує, що майже одна третина членів Палати Репрезентантів і яка четвертина сенаторів висилає правильно такі „газетні листи". Щодо партійного складу, то ними послугуються в Палаті 90 республіканців і 54 демократів. Це мабуть тому, що демократи, як партія уряду, мають загальну підтримку в урядових публікаціях, отже не потребують себе особисто так розголошувати, як республіканці. У Сенаті висилають правильно 14 республіканців свої „газетні листи", а тільки сім демократів.

Конґресовий Квартальник не дає оцінки, кільки такі листи коштують публіку. Вони писані на мімеографі, одначе поштові видатки покриває уряд. З листа конґресмена Норріса Полсена з Каліфорнії можна довідатися, що самий папір на писання таких листів коштує його 100 дол. одноразово, а він висилає їх 6,000 копій за кожним разом.

Хоч більша частина конґресменів-журналістів це аматори, то все таки яких 55-60 з них — це фахові ґазетярі, що постійно зв'язані з газетярськими видавництвами. Два члени Сенату, а саме сен. Марґарет Чейс Смит з Мейн і сен. Блейр Муді з Мишиґен, пишуть постійно як синдиковані колумністи, крім редаґування й висилання своїх правильних газетних листів. Багато членів Конґресу, крім висилання таких листів, передають вісті крізь радіо в формі „Звітів з Вашингтону", яких 120 членів Палати і 36 сенаторів передають такі вісті крізь радіо раз на тиждень, а майже всі конґресмени складають свої звіти принаймні раз на рік. Це вказує, що вони таки мусять пригадувати себе своїм виборцям, якщо хочуть мати популярність і бути вибраними наново.

Микола Чубатий

Україна та Шевченко в Совєтському фільмі

В Ню Йорку, в Стейнлі Театрі, появився на екрані новий біографічний фільм совєтської продукції — Тарас Шевченко, випродукований в київській фільмовій студії. Фільм виведений в російській мові за текстом Ігоря Савченка; головну ролю грає Сергій Бондарчук. Тільки невеличкі частини, як деякі цитати з творів Шевченка (не всі) та деякі пісні виведені в українській мові.

Біографічні фільми в Совєтах, як Іван Грозний, Петро Великий, Минин та Пожарський, Чайковський та другі мають бути засобом пропаґанди ідеї російської імперії під проводом Кремля з росіянами як зі старшим братом серед мас „совєтського народу". Вони саме мають творити той новий совєтський народ. В практиці це означає знівелювання всіх неросійських народів в користь народу Івана Грозного, Петра Великого, Леніна та зросійщеного грузинського ренеґата Сталіна. Це саме є теж завданням фільму Тарас Шевченко. Фільм Тарас Шевченко є живим документом не тільки тої національної мізерії, в якій живе нинішня Україна, формально окрема держава та член Об'єднаних Націй, але він також відкриває перед глядачем ознайомленим з українською справою політичні хитрі пляни Кремля відносно України на майбутнє. Україна має стати частиною єдиної неділимої Росії з російською урядовою мовою та тільки до якогось часу зі своїми мовними та звичаєвими питоменностями, що у віці машини мають скоро загинути.

На услуги такої ідеолоґії поставлений фільм Тарас Шевченко. Випродуковано його для пропаґанди єдиної неділимої Росії серед мас України. А що Шевченко був якраз ярким противником тої політичної російської ідеї та речником визволення України з-під панування Москви, так авторам фільму прийшлося зовсім зфальшувати правдивого Шевченка, а під особою правдивого Шевченка укрити звичайного малороса, прислужника Кремля. Зрештою таку саму цинічну маскараду роблять большевики не тільки зі Шевченком, вони роблять нині це саме з Франком, Стефаником, з Міцкевичем та іншими велетнями духа тих народів, що опинилися проти власної волі під владою Москви.

Та вернім до самого фільму. Вже сам факт, що здавалося б репрезнтативний фільм Радянської України випродуковано в російській мові говорить сам за себе. Фільм починається Заповітом, але тільки першою строфою. Шевченко як молодий та вже відомий поет та маляр являється перед нами в Петербурзі 1841 року. Він пише поеми, але нешкідливі для Росії як „Реве та стогне Дніпр широкий", „Думи мої, думи мої". Про інші немає згадки, хоч відомо, що в цій частині свого життя Шевченко дуже багато писав на історичні теми України та ентузіязмувався минулим Гетьманщини. Шевченка славлять його російські петербурзькі приятелі „російським Рембрандом", а він за це відплачується їм та свій край називає напереміну Малоросією та Україною. Шевченко являється у фільмі великим російським мистцем.

Трагедією для нього є смерть Лєрмонтова, що як Пушкін згинув в двобою. Шевченко прямо плаче за ним та боліє, що Росія тратить марно одного великого чоловіка за другим. „Згинув наш Пушкін а тепер Лєрмонтов", з великим жалем висловлюється Шевченко. Мимо тих успіхів та мимо того, що в Петербурзі він вповні серед своїх, з не зовсім відомої причини він покидає академію та їде на Україну. Як причину він подає, що хоче „будити український народ" соціяльно поневолений, що хоче зрушити Україну, але не до власного життя як націю, тільки як провінцію Росії, що хоче скинути соціяльне поневолення, наложене на український нарід дворянами, українськими націоналістами, які мріють про українську державу.

Для укритої ідеолоґії Політбюра виїзд Шевченка на Україну у цьому фільмі потрібний, щоб доказати, що вся українська кляса гнобителів та визискувачів українських мас думає тільки про українське минуле, про українську традицію та про самостійну Україну. Вона думає тими українсько - національними принципами на це, щоб зберегти якнайдовше закріпощення мас. Шевченко як висланник російського поступового Петербурга приходить, щоб здемаскувати тих „українських націоналістів ворогів народу", та представити їх в найгіршому світлі. Сентимент Шевченка до української природи та до української темної маси так зручно перемішаний з його панросійськими ідеями, що перед нами являється мимоволі заключення: „Правдива поступова Москва все була оборонцем українського народу".

Шевченко з правдивим зворушенням вітає „Матір Україну", вітає Київ та Дніпро. Одначе розчаровується провідними українцями. Куліш являється людиною хитрою та безхарактерною, що тримає з можними світу проти інтересів мас. Костомарів виступає як мрійник та людина нереальна, що не викликує серйозної пошани до себе.

Молодь Києва вітає Шевченка, одначе вона його не розуміє. Ця молодь згуртована в тайнім товаристві (св. Кирила та Методія) сама властиво не знає чого хоче. Шевченко стає її членом, що по теперішнім дослідам над Кирило-Методіївським Братством не є правдиве, бо Шевченко мабуть не був членом Братства. На засіданні Братства Шевченко голосить кличі соціяльної революції, легковажить мрії братчиків про слов'янську федерацію вільних та рівних народів держав з республіканським устроєм. Саме ця мнима революційна промова Шевченка притягає увагу студента Петрова, аґента поліції, якого російська національність чогось не зазначена.

Шевченко дістається у велике товариство українського дворянства, якого членом являється теж Куліш. Серед нього живуть традиції держави. Вони показують йому збережені пам'ятки державної традиції — гетьманську булаву, меч Мазепи та католицький прапор. Вони славлять його „нашим поетом", але Шевченко не має до того товариства та його ідей, у фільмі крайно карикатурно представлених, ніякого інтересу Він навіть виразно застерігається, щоб він був „нашим поетом", себто поетом так представленої національної еліти України. Шевченко іронічно висловлюється про релігійні мотиви із життя тих українців, бо він — розумій — безбожник-революціонер українських мас, яких ненависть саме звернена проти тих українців дворян, носіїв українських традицій.

Для зогидження української національної ідеї фільм наділює тих дворян, — зберігачів традиції, пороками піяцтва та жорстокого поводження з селянами кріпаками. Для збільшення ненависти до них, фільм вводить сцену зустрічі Шевченка з сестрою Яриною саме в той момент, коли гайдук такого українця дворянина здирає з неї свитину за дань.

Шевченко висміває народні звичаї зв'язані зі святом Купала. Він ворожить майбутність України у віці машини, себто у цім періоді, що його тепер приніс большевизм.

Своїм побутом в Україні Шевченко збунтував народ проти панів та царату. Його арештують ,а на Україні вибухають соціяльні заворушення, які в цьому часі історично невідомі. Шевченко дістається на заслання і ми переносимося з ним над Аральське озеро до царських каземат. На засланню Шевченко стрічає земляка Скобелева з Херсонщини, але це не тип українського селянина, тільки російського пугачівця. На засланні находить Шевченко приязну людину поляка Сєраковського, який стає посередником поміж ним і росіянами приятелями Шевченка в Петербурзі. Приходить і нове людяне військове начальство і з уст Шевченка виливається рефрен: „Багато є добрих людей в Росії". Цей рефрен про „сім'ю совєтський народів" під проводом очевидно росіян повторюється кілька разів.

Шевченко вертає у Петербург і його вітає вся російська знать — Чернишевський, Добролюбов, та другі святці нинішнього совєтського Пантеону. Одним злим та підлим чоловіком в цім товаристві являється українець Куліш. Чим відплачуся я добрим російським людям, турбується Шевченко, вони вивели мене з кріпацтва, вони укріпили в мене віру в людину та в многострадальну Росію. Відомо, що нинішній совєтський божок Чернишевський прямо викпивав перші поеми Шевченка писані „мужичою" мовою.

Згадуючи про меч Мазепи, який Шевченкові показують в Україні глитаї дворяни, рівночасно додано: а „це католицький прапор". Ці дві речі ідея самостійности України та ідея католицтва в Україні зв'язані разом, щоб православним українцям показати, що обі ідеї вони повинні відкинути, бо самостійництво це продукт католиків українців, західних українців. Тут находимо теж вияснення політики Кремля, що католицтво українське мусить бути винищене як противорічність до тої України, що її плянує Москва.

Фільм Тарас Шевченко кінчиться панорамою нинішньої „щасливої України". Україна Шевченкових дум вже зреалізована. На Україні колгоспи, що машинами продукують мільйони тон золотистої пшениці. Для кого ця пшениця, не говориться. Україна зіндустріялізована, Україна об'єднана. Перед нашими очима пересувається панорама відбудованого Києва, Харкова, Одеси, Донбасу, Львова та Ужгороду. Немає сумніву, що фільм Тарас Шевченко це зфальшування правдивого Шевченка, це не тільки цинічне перекручення історичної правди, це правдиве збещещення Пророка визволення України з-під московського ярма. Кремль вжив глибоко почитаної особи поета України на це, щоб при допомозі її популярности утривалювати панування Росії над Україною.

Диявольський задум тої великої брехні тим більше небезпечний, що фільм виконаний по-мистецьки з великим вкладом гроша та труду. Образи нинішньої в неволі об'єднаної України, чи з-над Аральського озера роблять картину живою та притягаючою.

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

В Криму цього року добрий урожай овочів. Як писала 16 липня „Правда", щоденно по автостраді Симферополь-Москва свіжі овочі відправляються машинами для трудящих Москви.

Як стати карикатуристом? Що для цього потрібно? — запитують в листі до московської „Літ. газети" студенти Київського художнього інституту Нестеренко і Прокопенко. За останні десять років цей інститут не випустив ні одного карикатуриста, а бажаючі стати художниками-карикатуристами є. Хочуть навчитись малювати Гавриш з Вінницької области і інженер Щербак з Харкова. Ні в Москві, ні в Києві, Харкові, Одесі вони не знайшли відповідної літератури і прикладів до малювання.

В липневому нумері київського журналу „Дніпро" надруковано повість С. Біляїва „Підступна зброя". Автор „викриває" американську науку, учених людовбивників, що використовують наукові досягнення для умертвління мирних людей.

В районі будівництва Південно-Українського каналу знесено цілі села. Замість зруйнованих сіл на нових місцях проєктується будівництво нових селищ-міст.

Цього літа різні всесоюзні спортові змагання відбуваються в Києві. Українець В. Єфременко встановив новий всесоюзний рекорд в літанні планером. На свому планері він пролетів 638,8 кілометрів. Цей рекорд є одночасно і світовим. Для затвердження цього рекорду, матеріяли направлено в міжнародню авіяційну федерацію.

До якої міри стероризовані українсько-підсовєтські мистці „вказівками партій й уряду", видно з такого факту. По п'єсі О. Корнійчука „В степах України" композитор О. Сандлер написав оперу. Два роки лібрето й ноти пролежали в Комітеті по справах мистецтв, обов'язки якого дозволити чи заборонити нову оперу до постановки. Залякані працівники Комітету не відважились брати на себе відповідальність схвалити оперу. Тоді композитор і автор лібрето С. Олійник передали оперу Московському музичному театрові, яка там і готується до постановки.

В Одесі святково відкрито новозбудований двірець. Архітектурне оздоблення відображає періоди большевицької революції. В Чернігові на місце зруйнованих в час останньої війни побудовано нові будинки. В районі центральної площі побудовано ряд житлових і адміністративних приміщень, готель, кінотеатр. Відбудовано і функціонує 30 учбових закладів. Починається будівництво міського театру. Вже збудовано новий двірець. фабрика музикальних виробів виготовляє піяніно марки „Україна".

В Харківському Університеті відбувся перший випуск недавно заснованого журналістичного факультету. Молоді журналісти працюватимуть в районних і обласних часописах України. Дніпропетровський інститут залізничного транспорту випустив 400 інженерів. В цілому Дніпропетровські інститути цього року випустили 2,500 нових спеціялістів: інженерів-металурґів, агрономів, учителів, інженерів гірничої справи і ін. В новому учбовому році інститути України приймуть 45,000 нових студентів. Найбільший наплив студентів є в Київський університет ім. Шевченка, Одеський гідротехнічний інститут, Харківський і Львівський університети, Дніпропетровський гірничий інститут, Київський і Львівський політехнічні інститути.

На Україні відсвятковано тридцятиліття з дня смерти чувашського поета М. Сеспеля, який жив і помер на Україні і був похоронений на Чернигівщині.

16 липня „Известия" обвинувачують лісоводів України в формальному ставленні до змагання з лісоводами російської республіки. У Вінницю приїжджала делеґація лісоводів Литви, щоб ознайомитись з досвідом українських робітників лісового господарства. (ЛЛ)

А. Драган

УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЙНО-ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

(Доповідь на П'ятому Конґресі Американських Українців)

(1)

Тема моєї доповіді: „Українська революційно-визвольна боротьба на українських землях". Час доповіді: 25 хвилин. Невже ж за 25 хвилин та скупими засобами людської мови можна змалювати образ тої безприкладної в історії людства героїчної епопеї, яку пише український народ своєю і ворожою кров'ю в боротьбі за свої невід'ємні, природні права: національну волю та державну незалежність?!

Батьки цієї нашої нової Батьківщини, проголошуючи в дні 4-го липня 1776-го року свою безсмертну Декларацію Незалежности, попередили її твердженням, — що всі люди є сотворені рівними, що вони є наділені їх Творцем певними невід'ємними правами, між якими є право на життя, волю та змагання до щастя; що для забезпечення тих прав встановлено між людьми уряди, які виводять свою справедливу владу від тих, якими володіють; що коли будь-яка форма влади стає деструктивна для тих цілей, то правом і обов'язком народу є змінити або повалити її та встановити новий уряд, кладучи його основи на таких принципах та організуючи його владу в такій формі, які видаються йому за найбільш правдоподібні для запевнення йому безпеки і щастя . . .

За ніщо інше, як тільки за здійснення цих же принципів за своє Богом дане право на окреме і рівне місце між державами світу та за свої невід'ємні права на життя, волю і змагання до щастя веде український народ свою затяжну, нерівну і героїчну боротьбу.

В боротьбі за ці Богом дані і невід'ємні права річками ллється українська кров і благородними українськими кістками вкстелюється українська земля від часу, як великий гетьман Богдан Хмельницький в 1654-тому році поповнив помилку та з конечности повіривши в облудні запевнення і кривоприсяги російських володарів, зв'язав в Переяславі Україну із захланною на чужі землі імперіялістичною Московією. Від того часу аж по сьогоднішній день історія України це заголовок цеї доповіді: українська революційно-визвольна боротьба, яка з Великої Руїни після поразки гетьмана Івана Мазепи під Полтавою в 1709 році та мимо всіх ганебних указів, тиранії, Сибіру і терору, потрапила в 1917-19 рр. здвигнути самостійну, соборну і від нікого незалежну Українську Народну Республіку. Тоді бодай на короткий час український народ діждався вимріяного своїм національним Пророком „справедливого закону Вашингтона" та зайняв належне йому окреме і рівне місце між державами світу. Проте, насильством і розбоєм це право українському народові знову відібрано, знову повторилася історія Великої Руїни і знову продовжується революційно-визвольна боротьба на всіх ділянках і всіми засобами.

Я не буду зупинятися над історією цеї боротьби між двома війнами. Ми ж самі її живі свідки. Навіть тут між нами є особи, які в уніформах старшин вели до бою за волю полки українських армій, є вояки тих армій, що свою боротьбу за волю можуть засвідчити близнами від ворожих куль на своєму тілі, між нами є деякі з тих, що з уповноваження українського народу творили форми його державної влади, між нами є учасники могутньої підпільної боротьби за волю і державність після їхньої втрати, є „недостріляні" большевицькими катами члени Союзу Визволення України і Спілки Української Молоді, є воїни революційної Української Військової Організації та Організації Українських Націоналістів, є передовики з культурного, господарського, релігійного та інших фронтів тої ж одної революційно-визвольної боротьби. Є в'язні большевицьких і польських тюрем, є представники всіх верств українського народу на всіх територіях, які в такий чи інший спосіб брали активну участь в тій боротьбі за волю і державність проти всіх окупантів. Між нами є вже теж активні учасники цього останнього розділу української революційно-визвольної боротьби, що оформилася під час другої світової війни, яка продовжується сьогодні і яка назавжди буде записана в історію, як героїчна доба леґендарної Української Повстанської Армії.

В цій доповіді я не маю ані часу, ані потреби зупинятись довше над розвитком української революційно-визвольної боротьби на рідних землях під час і в перших роках після другої світової війни. Численні факти тої боротьби відомі нам від її безпосередніх учасників та з документальних українських і чужих публікацій. Вам відомі геройські подвиги УПА проти німецьких і комуно-російських окупантів під час війни, вам відома затяжна боротьба за подаровані Москвою червоній Польщі західні окраїни українських земель, що досягнула свого вершка в бою, в якому згинув польський міністр ген. Сверчевський, вам відомий чотиродержавний совєтсько-польсько - румунсько - чеський договір проти УПА, вам відомі бравурні рейди УПА по українських землях, по Чехословаччині та перехід поодиноких рейдуючих частин з Західну Европу. Вам відома теж в глибокому смутку вшанована всією українською спільнотою по цей і по той бік океану смерть на полі слави в бою за волю України головного командира УПА та рівночасно голови Української Головної Визвольної Ради генерала Тараса Чупринки-Шухевича в березні 1950-го року, яку сенатор Александер Смит в своїх заввагах до Рекорду Конґресу Злучених Держав назвав „болючою втратою для всього волелюбного людства". Вам відомо теж, що після смерти ген. Чупринки командування УПА та провід Укр. Гол. Виз. Ради перебрав полк. Василь Коваль, підпис якого ми бачили під пам'ятним Зверненням Воюючої України до української еміґрації в 1949 році, поруч підпису тоді ще живого ген. Чупринки.

Як виглядає українська революційно-визвольна боротьба на українських землях сьогодні?

Я не маю претенсій, щоб дати Вам на цей запит вичерпуючу відповідь. На це не дозволяють мені вже хоч би ті причини, про які згадав на початку. Натомість, я можу подати Вам бодай коротку характеристику і оцінку тої боротьби ,ілюструючи її деякими фактами і повідомленнями так з українських, як і американських джерел.

(Продовження буде)

Волод. Гірняк (Канада)

НАШЕ МИНУЛЕ Й НАШЕ ТЕПЕРІШНЄ (1)

Двадцять шість і шістдесят років тому.

Тепер кінчиться 26 років, як покинув я свою рідну землю. Ні, рідної землі я ніколи не був би покидав, а покинув один із тих тюрем, яких у той час наторила була окупантка — Польща на моїй землі. Отже, завдяки покійному д-рові Панчишинові, позбувся я малярії, яку був придбав у тюрмі в Берестї Литовському, і, щоб не сконати у якійсь іншій тюрмі, мені порадили виїхати до Канади. Тут я відразу був зчудований дотеперішньою працею своїх земляків.

В минулому році українці Канади, відсвяткували 60-ліття свого побуту і тяжких трудів та мозолистої праці на тій землі. Піонерія тієї нашої першої імігарції до Канади дуже мало залишилось у живих. Святкували і на тих святочних зібраннях згадували „незлом тихим словом" про них уже ті, що приїхали на цю землю пізніше.

Наші перші піонери належали до примусової імігарції також само, як і теперішня. Різниця є лиш та, що теперішня імігарція приїджала з чужих земель, куди вивтікала з рідних земель, ратуючи своє життя, а піонерська була змушена голодом і холодом позичати від лихварів гроші або спродати останню вузеньку нивку від батьків унаслідуваної землі та їхати, у далекий світ „світ за очі" на „даровану губерманом" землю, як у тодішніх часах це діялось у Канаді.

Приїхали на „дарований" дикі пустарі, ліси й корчі, на яких віками лежало сотні тисяч тонів великого й круглого каміння. Їх не вітали брати й сестри в домах за довгими столами наповненими білим хлібом, м'ясивом, всякою городовиною і теплою кавою, Їх вітало їх червоно-смагляве плем'я індіянів, яке жило по тих диких пущах і лісах.

Теперішні імігранти при стрічі з нами плакали з радости, що вдалось їм приїхати до вільної землі й застали тисячі братів і сестер, які заопікувались ними, як своїми рідними, а піонери наші нетільки плакали, але й дуже тяжко ридали, як побачили власними очима оту їм „даровану" землю. Усі вони були б напевно повернулись додому, якщо були б у них гроші, але тому, що нічого не мали, то почали сокирою, лопатою й джаганом, які привезли з рідної землі, будувати своє господарство на тій „даровані" землі.

Першим їхнім дорібком була викопана землянка з примітивним дахом, який був покритий висушеною дикою травою або шуваром. Звичайно, в тій землянці були тесані з дерева лави, одна, а то й дві чи три таких же самих постелі, стіл і в одному куті, виложена з каміння і виліплена землею або глиною, піч. Це і було їхнє господарство за кілька тижнів тяжкої праці цілої родини. Харчувались у початках дарованою „губерманом" мукою, дикими зайцями, яких ловили сильцями чи навіть убивали патиком, а також і дикими качками, яких тисячі було сотнями-тисяч у західній Канаді. Опісля, на викорчованій землі, садили насіння городовини, тобто буряки, капусту, моркву, петрушку, цибулю, огірки й барабольо, а відтак і сіяли пшеницю й тим збагачували свої харчеві запаси. Насіння під усе це привезли вони з собою з рідної землі й змусили рости на „даровані" землі, яка прийняла все це так же само, як і їх самих.

Тієї першої нашої імігарції не було багато в Канаді. Во щойно кілька років пізніше почала вона приїжджати масово. Точного числа їх і досі не можна устійнити тому, що при переписі населення в ті часи вони записували себе різно: русинами, рутенцями, австріяками, галіціянами, поляками й буковинцями. Доколи ще їм за те і сьогодні не можна, бо в ті часи називали вони себе так і на рідних землях, яка була тоді під пануванням австрійсько-угорської монархії, а в ній знову на всіх вищих і нижчих урядових становищах були на наших землях самі поляки. Хоч 40 років уже було минуло від панщизняних часів, але наш нарід і дальше був поневолений та змучений голодом і холодом працював на великих ланах польських дідичів ночами й днями за дванадцять а то й півнадцятий сніп, чи копицю сіна, щоб його діти не пухли з голоду, а скотина видержала люту зиму.

Шкіл по наших селах було тоді мало. Тому письменними були в селі лише „піп", дяк і жид-крамар, які в ті часи не їхали до Канади, а приїджали лиш ці, що були неписьменними та не могли вижити на своїй рідній землі. Отже ж про якесь культурне чи організоване життя нашої імігарції в Канаді в ті часи не можна згадувати, бо не було кому вести його. Щойно за десятку років почали приїжджати до Канади менше та більше освічені наші люди, а також і кількох священиків, які дали перші початки для організування наших людей, а відтак і будови Читалень „Просвіти", Народних Домів та Церков. У ті часи не належало це все до легкої праці. Нещастя хотіло ще й того, що більшість з „культурників" були соціялістами-радикалами, що їх у ті часи поширювала нужда на наших рідних землях і вони привезли це з собою. Нащі ж піонери того не розуміли, бо прі, що жив тоді в Канаді, не тільки їх не розумів, але і не хотів слухати.

Початкові спроби оживлення нашого народного життя мали дуже мало успіхів аж до 1914 року, тобто до вибуху першої світової війни, коли було припинено не тільки з наших земель, але й всяку іншу імігарцію з Европи до Канади.

Лихі часи

Війна не принесла добра для наших людей в Канаді. Найбільше лиха зазнали ті, що жили й працювали по містах, залізних дорогах і лісах. Причиною того лиха було це, що в своїй більшості наша перша імігарція приїхала до Канади з тих земель, що в той час належали до Австрії, а лиш дуже мале число зі Росії, що була під пануванням Росії. Приїжджаючи до Канади, вони усі приїжджали як австрійські піддані. І тому, як Австрія виповіла спершу війну Сербії, Росії, а згодом і цілій Антанті, то, безперечно, що всіх їх почали підозрівати в симпатіях до Австрії, а не до Британської імперії, до якої входила й Канада. Тому не тільки мусіли вони зголошуватись до поліції, не тільки масово відправляли їх із праці, але й дуже велике число поарештовано та держано довгий час по таборах примусової тяжкої праці. Більш спокійним життям жили лиш ті, що мали вже в той час свої фарми, а також і ті, що працювали в них. В ті лихі часи майже зовсім завмерла й організаційно-культурна праця серед нашого народу в Канаді.

Розпад Австро - угорської монархії звільнив нашу першу імігарцію від підозріння в очах канадійської влади й саме від того часу пожвавилась — добра й зла — наша суспільно-громадська діяльність. Вона проявлялась спершу в двох, а потім у трьох напрямках. Першою діяльністю було організування Української Автокефальної Церкви в Канаді, що знов започаткувало боротьбу з Греко Католицькою Церквою. Другою — боротьба в радикально-соціялістичних гуртках за так звану „більшевицьку лінію в партії", яка і дала початки комуністичного руху в Канаді, організуючи для несвідомих робітників і фармерів „Стоваришення Українських Робітничо-фармерських Домів", яке пізніше замінило на ТУРФДім. Третя діяльність започаткувалась у 1919 році, а результатом її було створення Спільного Комітету Допомоги Україні.

Ця остання діяльність була вже діяльністю не русинів, а українців. А була вона такою тому, бо той Спільний Комітет Допомоги Україні вислав був своїх двох делегатів на Мирову Конференцію до Парижу, а також і вислав він кілька меморіялів до урядів Антанти, в яких п'ятнував загарбання наших земель поляками й большевиками та домагався волі для свого народу й України. Отже цим самим був зроблений великий крок уперед.

Друга Українська Імігарція до Канади

Друга українська імігарція почала приїжджати по першій світовій війні до Канади в початках 1923-4 років. Це були люди національно свідомі, із покінченою народньою, середньою й високою освітою, які зі зброєю в руках захищали свої рідні землі перед добре узброєною навалою поляків та перед большевиками і проганяли їх у завзятих боєвих наступах довший час із своїх земель. Багато з них своєю кров'ю скропили землю цю, через яку пливе Дністер і ту, через яку пливе Дніпро.

У більшості, ця імігарція вже не їхала до Канади ні на „даровані" землі, ні тому, що не мала з чого вижити на рідних землях, але їхала тому, що польська окупаційна влада не дала їм свого „горожанства й була придiлила їх до „другої кляси" людей. А це значило, що люди були засуджені на ціле своє життя. Цих засуджених часто виарештовували й держали в неволі та холоді по брудних тюрмах, а випускали лиш на те, щоб „підгодувались" на селі й знову їх забирали. І ось кілька років такого животіння заставило їх утікати з рідної землі. Частина з них виїхала до рідні до Америки, а більшість до Канади, яка в той час була відкрила свої границі для всіх.

Що більше, в додатку до цього велике число бувших вояків Української Галицької Армії, які зі зброєю в руках були перейшли до Чехо-Словаччини чи вже були вивтікали одинцем до неї з рідної землі, почали приїжджати до Канади, а почали тому, бо тодішня Чехо-Словацька республіка на домагання Совєтів також була відмовилась давати їм дальше свій притулок. У більшості це були наші старшини й підстаршини, які покінчили середні, а також і високі школи.

Приїхавши до Канади, вони застали дві Церкви: Греко-Католицьку й Українську Автокефальну. Була й Протестантська, але до неї належало тоді дуже мало наших людей.

ПЕРШИЙ ВСЕАМЕРИКАНСЬКИЙ МАНІФЕСТАЦІЙНИЙ ЗДВИГ СУМА

В днях 6 і 7 вересня ц. р. в Філадельфії відбудеться небуденна подія в житті американських українців. У ці дні українська молодь, згуртована в СУМА, з'їдеться з усіх кінців ЗДА, щоб заманіфестувати свою непохитну волю боротися за свободу й незалежність України. Саме тепер, коли в Україні російсько-большевицькі окупанти ведуть шалений наступ на все українське, а російські емігранти поза межами сталінського царства виступають проти національної незалежности поневолених Росією народів, — українська молодь у ЗДА заявить московським імперіялістам усякої масти, що за всі їхні злочини, доконані над нашим народом, вони відплатити спільно на одній лаві підсудних. Ще й ще раз звернеться українська молодь до сумління вільного світу, нагадуючи йому, що український народ потребує негайної допомоги в боротьбі з російським расизмом, який загрожує всім народам і націям.

Але ця маніфестація матиме й інше значення. Крім політичної цілі, вона познайомить українське громадянство з внутрішньою діяльністю Осередків СУМА. Громадянство побачить, чим живе і що робить новоприбула українська молодь, яка три роки тому — в травні місяці 1950 року — оснувала в ЗДА Спілку Української Молоді. Таку організацію зліквідували були російські окупанти в Україні ще 1930 року. Треба направду горіти палкою любовю до свого поневоленого народу, щоб в його обороні, за три роки виконати таку величезну роботу на зовнішньому й внутрішньому відтинках, яку виконала СУМА! Антикомуністична Маніфестація Молоді, що її влаштувала СУМ у Ню Йорку 30 вересня мин. року, і надзвичайно прихильний до неї відгук однієї з найпопулярніших газет в Америці газет „Ню Йорк Таймсу"; звернення СУМА до Об'єднаних Націй в обороні прав українського народу та прихильна відповідь на нього Директора Відділу Людських Прав; участь представників СУМА на Міжнародньому З'їзді Молоді в Ітака (ЗДА); безплатне висилання різних видань з інформаціями про українські справи до більш як 30 американських установ, бібліотек та окремих осіб; уперше видані на еміграції в українській мові Головною Управою СУМА матеріяли п. з. „Злочини Москви у Вінниці", а тепер, за нашою ж ініціятивою, перевидані Шкотською Лігою Европейської Свободи; співпраця з антикомуністичними організаціями молоді в ЗДА і контакт з 15 подібними організаціями молоді в різних країнах світу — Індії, Туреччині та ін.

Щоправда, не скрізь і не завжди робота розгорталася так, як то було треба. Декілька Осередків припинили своє існування внаслідок негативного ставлення до молоді місцевих українських організацій або через відсутність приміщень. Та проте, за три роки СУМ у ЗДА зосередив свою роботу в 30 Осередках з загальною кількістю дійсних і старших членів біля 2,500 осіб. Як на загальну кількість українців у ЗДА, цифра ця невелика, але не забуваймо, що сумівська молодь на 90% складається з новоприбулих. Це активна, ініціятивна й жертвенна молодь. У багатьох місцевостях ЗДА лише Осередки СУМА ділільно працюють в скупченнях американських українців, чим заслужили собі пошану серед місцевого громадянства.

Про матеріяльну жертвенність сумівців промовляють такі цифри: загальний оборот Головної Управи СУМА за 1951 рік становив 15 тис. долярів, і тільки за першу половину господарського 1952 року — 10 тис. долярів. Це лише оборот Головної Управи, але є такі сумівські Осередки, які фінансовими операціями набагато перевищили свою централю. Наприклад, один з Осередків у Шікаго спромігся купити власний будинок, в якому зосередив усю свою роботу. В загальному оборот СУМА за 1951 рік та за перше півріччя 1952 року становить біля 70 тис. долярів. Крім цього, між Головною Управою і Осередками є постійно в обігу різної літератури на загальну суму 2 тис. дол., яку сумівці купують або розповсюджують серед українського громадянства. Журнал „Крила", що його видає Головна Управа, та „Авангард", орган ЦК СУМ'у, стало поступають до Осередків у кількості двох тисяч примірників. На англомовні видання в справах українських справах СУМА витратила біля тисячі долярів, поширюючи їх безплатно серед американців. Здебільшого — це видання АБН, УНСоюзу та Шкотської Ліги Европейської Свободи.

Та все це, безумовно, не задовольняє Головну Управу. Фінансові труднощі завжди стоять на перешкоді до здійснення інших багатьох завдань і плянів. Одначе, ми з повним вдоволенням відзначаємо, що жертвенність сумівців та українського громадянства на цілі СУМА зробили нашу організацію діяльною й незалежною. Свого часу „Фонд Вільної Росії" двічі пропонував СУМА фінансову підтримку (10 тисяч долярів), але ці пропозиції Головна Управа відкинула, закидаючи Фондові листом підтримування російських еміграційних імперіялістів.

Та чи не найбільшим виявом патріотизму нашої молоді буде здійснення задуму СУМА — побудувати в Ню Йорку величний пам'ятник українцям, що згинули в 1933 році з голоду, організованого червоною Москвою. Нема сумніву, що цей пам'ятник стане місцем паломництва для американських українців, розкиданих по всій території ЗДА.

Осередки СУМА ; членами УКК та активними платниками й збірщиками його Народ. Фонду. На П'ятому Конгресі Американських Українців двох представників СУМА обрано до керівного й дорадчого органів УКК.

З такими осягами приходить СУМА до свого Всеамериканського Здвигу. Майже від року Маніфестаційний Комітет, створений з членів Осередку СУМА в Філадельфії займається технічною підготовою Здвигу. Пороблено відповідні заходи перед міською владою щодо отримання дозволу на влаштування Маніфестації. Чи не найбільше часу забрало підшукування відповідного місця. Ніякі невдачі не зневірювали в кінцевому успіхові Комітет на чолі з д. Крочаком.

Маніфестаційний Здвиг відбудеться в околиці міста, в горяній лісистій місцевості. Тут є велика площа, заля для мистецьких виступів і павільйон, в якому будуть розміщені виставки: історії України, визвольної боротьби та філателістів. На випадок непогоди є досить місця в приміщеннях.

Тепер іде інтенсивна підготова в Осередках СУМА до Здвигу, на який членство прибуде в спеціяльних одностроях, з власними прапорами. На виготовлення гаптованих емблем СУМ-у, а також гаптованих сумівських прапорів витрачено біля 800 долярів. Увесь перебіг Здвигу буде зафіксований на кінофільмі і записаний на звуковій стрічці. Крім цього Головна Управа запросить представників „Голосу Америки" для передачі Здвигу в Україну. В пам'ять Здвигу виготовляться спеціяльні значки та поштову картку.

Стрижнем усього Здвигу має бути відіграна на площі німа інсценізація, що відобразить спільність інтересів російського червоного та білого імперіялізмів. Головні ролі гратимуть тут Сталін і російський еміграційний імперіяліст.

В програмі Здвигу — дефіляда сумівської колонії, промови представників Головної Управи та гостей, мистецькі виступи різних гуртків і т. ін. Програма розрахована на два дні. Подробиці її будуть подані в пресі та в летючках. В програмі Здвигу також — схвалення відозви до української молоді в поневоленій Україні та звернення до молоді вільного світу. Після Здвигу відозва та звернення будуть вислані до пресових агенцій, радіостанцій, окремих політичних діячів у ЗДА, до Об'єднаних Націй.

Сьогодні ще передчасно говорити про успіх чи неуспіх запланованого нами Здвигу. Нам ясно одне, що такий Здвиг відбутися мусить при всяких умовинах. Спілка Української Молоді Америки, а зокрема Осередки і на цей раз продемонструють свою організованість та дисципліну, а найголовніше — розуміння тої ролі, яка припадає на долю української молоді в обороні національних прав нашого народу. Гасло „Честь України — Готов боронити!", від яким відбуватиметься Здвиг, зобов'язує кожного члена СУМ'у а зокрема у Філадельфії, не пошкодити часу, щоб відвідати Маніфестацію і разом зі своєю молоддю радіти її успіхами.

Видатки на організацію Здвигу, як на СУМА, занадто великі. Щоб придбати ці фонди, Головна Управа виготовила і розіслала по Осередках спеціяльні збіркові купони вартістю в 1 доляр і 50 центів. Успішна реалізація цих купонів запевнить найкращий вислід запланованого Здвигу.

Головна Управа СУМА

(Продовження буде)

СКІЛЬКИ КОШТУЄ НАШ ПРОЖИТОК

Від кінця Другої Світової війни життя в Злуч. Державах дуже подорожчало. Щоб переконатись у цьому, не треба навіть заглядати в статистику. Досить тільки піти до м'ясної чи якоїсь іншої крамниці.

Цілком природно, що часто можна чути нарікання на дороженчу. Досадно платити чотири доляри за кавалок м'яса, який в 1940 році коштував лише 2 дол. 50 центів, або платити 25 центів за галон бензини, яка ще недавно коштувала 17 центів. Це здратує, правда, але мусимо погодитись, що це ще не є питання життя чи смерти. Ми можемо легко відмовитись від одного м'ясного обіду в тижденці і трохи скоротити наші далекі недільні поїздки.

Совєтський Союз називає працю в Америці рабською. Але при найменшому зусиллі легко зробити цю пропаганду просто смішною. Правду про життя в Америці люди радо слухають за кордоном, і це може правити за зброю в боротьбі проти комунізму.

В ваших листах до друзів і родичів за кордон ви можете кортко описати кошти різних речей першої потреби тут. Подавати ціни в долярах недоцільно, бо важко зрозуміти їх в переводі на ліри, наприклад, чи на злоти. Краще перевести ціни в Америці на кількість хвилин чи годин праці, витрачено на купівлю тих чи інших речей або продуктів.

Робітник, який заробляє півтора доляра на годину, може написати, приміром, таке: „Я встав уранці, прочитав газету (яка коштує 2 хвилини праці), з'їв два яйця і шклянку молока на сніданок (я мушу працювати 10 хвилин на це). Автобус привозить мене просто до воріт фабрики (4 хвилини моєї праці оплачує проїзд). Попрацювавши 4 години, ми маємо перерву на другий сніданок). М'ясо, коштує 23 хвилини праці. Після дальших чотирьох годин праці я їду додому і обідаю з жінкою. На обід ми маємо свинячі котлети (30 хвилин праці за обід на двох). Увечері ми йдемо до кіна (45 хвилин праці за два квитки). Після кіна моя жінка побачила, що її панчохи пірвались і купила нові (50 хвилин праці). Вдома ми куримо цигарети (8 хвилин праці за пачку), слухаємо останні вісти (за два дні праці можна купити радіоприймач) і лягаємо спати (я заплатив 7 днів праці за ліжко і засипаємо (безкоштовно).

Таким способом ви можете вираховувати кошти життя відповідно до вашого заробітку або заробітку пересічного робітника, що має півтора доляра на годину. Ціни, які здаються нам високими, дуже часто можуть видатись дуже низькими для людей за кордоном.

З поданих далі обрахунків, зібраних з комуністичної преси з-за Залізної заслони, ми можемо легко порівняти умови життя там і тут:

газета	6 хвилин праці	
пачка цигарок	1 год.	і 25 хв.
2 фунти м'яса	8 год.	і 40 хв.
1 радіоприймач	62 дні	і 7 г.
1 ліжко залізне	20 днів	і 7 г.
1 пара панчіх	6 днів.	

Ось скільки пересічний робітник за Залізною заслоною мусить платити. Чи можна це життя назвати робітничим раєм?

Пишучи правду про умови життя пересічного робітника в Злучених Державах, ви допоможете розвіяти брехню, що її Совєти поширюють проти Злучених Держав. Росія називає американських робітників „рабами", але подані правдиві дані покажуть, що праця в Америці є найбільше оплачувана і що американський робітник найкраще харчується, найкраще одягається і почуває себе найвільніше, ніж хто інший сьогодні в цілому світі.

АМЕРИКА ЗБЛИЗЬКА

ДИСКУСІЯ

Ми маємо нагоду регулярно бувати на сходинах однієї американської організації. Востаннє на її місячних сходинах відбуваються гострі дискусії між тими, що є у проводі і тими, що є в опозиції. Це прямо присмність бувати на цих зборах. Мимоволі приходить на думку, от коми в нас завели такі порядки, коби ж ми могли так річево й спокійно дискутувати. Ніхто нікого не ображує, ніхто нікого не називає ніякими поганими іменами, опозиціями атакує в найкультурніший спосіб, хоч гостро. Провід відповідає, також в високо-культурний спосіб. Врешті голосують над пропозиціями опозиції: якщо ці пропозиції проголосують, провід приймає їх за свої і справа закінчена. Якщо більшість голосуючих спротивиться пропозиціям опозиції, опозиція приймає рішення за своє і замовкає. Ніхто не покидає залі, ніхто не авантурується. Після голосування справа закінчена і всі, ці, що в більшості і ці, що в меншості, повинуються проголосованому.

Недавно на політичному форумі в телевізії передавали програму, в склад якої входила дискусія на тему американської закордонної політики. Участь брали демократ сенатор Кер і республіканець сенатор Нолен. Це була справжня насолода прислухуватися дискусії цих двох сенаторів. Вони атакували себе в незвичайно гострий спосіб. Сен. Нолен закидував „труманівській адміністрації" всі можливі гріхи, сен. Кер, обороняючись, атакував і собі, доказуючи нездатність республіканців до будь-якої конструктивної політики, гол. на закордонному відтинку. В деяких моментах дискусія була дуже гаряча, але ні і на думку не влало висловлюватися в невідповідний спосіб, атакувати неприлично, ображувати один одного. Мало цього, в найбільш гарячі моменти, вони зверталися до себе, називаючи противника приятелем: „Мій приятель, сен. „Нолен", казав сен. Кер, „твердить таке, але я заявляю, що він помиляється".

Чи не могло б таке і в нас бути?

М. В. Дольницький.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Бруклин, Н. Й.

З поминок на УКК.

Дня 14 липня відпроватила наша громада бл. п. Івана Пачковського, члена Тов. Запорозька Січ, від. 325 У. Н. Союзу, на вічний спочинок. Поховали ми доброго члена, мужа і батька своєї родини, про що згадав у своїм пращальнім слові о. Андрушків. Похороні дружина, син і дочка запросили на поминки до У. Н. Дому, де під час перекуски п. М. Ковальський згадав про пошану Покійного, а п. І. Малик про збірку на добрі цілі. Зібрано $36, з чого $26 призначено на політичну працю УККомітету.

І. Малик.

Амстердам, Н. Й.

В поклоні Героям.

Дня 25 травня 1952 р. заходом одного з найстарших товариств в Амстердамі, а саме Відділу Організації Державного Відродження України відбулась жалібна Академія, присвячена пам'яті Симона Петлюри, головного Отамана Військ Української Народної Республіки та голови Директорії і в честь Євгена Коновальця, команданта Корпусу Січових Стрільців, і керівника Української Військової Організації та голови Проводу О. У. Н.

Академію розпочато панахидами в обох церквах в год 7 ввечорі в литовській залі відбулись сходини Української Амстердамської Громади, котрі відкрив секретар ОДВУ п. Василь Микитюк. Коротко, але змістово підчеркнув він значення жалібної Академії. Потім п. Григорій Пасічник, в супроводі фортепіяну п. Лідії Сенів, своїм гарним ліричним тенором відспівав Американський Гимн.

Вступне слово виголосив голова ОДВУ п. інж. Тимотей Лаба. Промова референта була глибоко обдумана оригінально цікава, виголошена з ядерною переконливістю, та й створила гарний святочний настрій. Референт з'ясував значення дій тих двох великих синів України, значення яких розуміли також наші вороги, і тому їхні аґенти перервали передчасно нитку їх життя.

Деклямації виголосили п. Ярослава Зелез і п. Ледія Сенів і маленький ученик Я. Комаринський.

Декляматори вив'язались прекрасно зі свого завдання а маленький Комаринський заховувався на сцені як старий артист. Хор під дириґентурою п. В. Боднара зовсім поправно відспівав кілька українських пісень.

Академія закінчилась Українським Гимном. Виконання програми всіх учасників стояло на високому рівні.

На окрему увагу заслуговує дуже добре оформлення сцени з мистецькими портретами, **Тризубом та Українськими і** Американськими прапорами. Прибранням сцени занялись п. Ярослав Римар, п. Роман Лазурко і п. Михайло Бабяк.

Чистий дохід з імпрези призначено на суспільні цілі.

Д-р Петро Хрептовський.

Асторія, Н. Й.

Ювілей Української Жіночої Громади

Дня 25 травня ц.р. в парафіяльній залі при церкві Чесного Хреста в Асторії відбувся **величавий 25-літній ювілей „Жіночої Громади"**. Зібралося понад 160 осіб і засіли при гарно прикрашених квітами столах. На передній стіні на українському килимі висів в різьблеених рамах образ Матері Божої прикрашений розкішно вишиваним рушником. Під образом напись: **25-літній ювілей Української Громади в Асторії.**

При гголовному столі засіли: місцевий отець парох д-р Голик, п. Якіміцька — містоголова Жіночої Громади, (голова п. Софія Дацишин з причини недуги не могла бути на святі, її ролю ввесь час сповняла п. Якімцева), рекордова секретарка п. Анна Питак, фінансова референтка п. Бродин, п. Марія Врублевська — товстмастер, перші піонірки й організаторки Жіночої Громади п.. Анна Василик і Марія Табака, найстарші члени п.. Бурдиґа і референтка п. Гойдиш. Програма почалася американським гимном, який відспівав місцевий хор під управою проф. Лиска. Товстмастер п. Марія Врублевська щиро вітає членкинь та гостей.

В короткім своїм привіті п. Якімицька просить присутніх віддати пошану помершим членкиням повстанням з місць. Відтак дякує п. Левицькому й п. Врублевському за їх щиру співпрацю з Жіночою Громадою за цілі довгі роки.

Реферат про „Двадцятьп'ятьлітню діяльність Жіночої Громади в Асторії" виголосила п. Гойдиш. Змістом свойого реферату перенесла вона слухачів в далекі часи й змалювала життя перших піонірів, відірваних від рідного краю і кинених в тяжкі життєві обставини. Що було причиною заснування Української громади? — Любов і туга за рідним краєм, за своєю церквою, прив'язання до традиції, потреба спільного життя, бажання допомогти собі,а передовсім другим і допомагати старому краєві! — Перед очима слухачів переходять образи з життя і праці Жіночої Громади з року на рік. В перших роках, ще до вибуху 2-ї світової війни, громада працює виключно для старого краю. Відтак дорога до краю замкнена, громада починає допомагати організаціям в Америці. Приходить рік 1945, закінчення війни в Европі, але не закінчилася недоля тих, яких жорстока рука займанців вигнала з рідних хат і саме тими починає Жіноча Громада займатися. Висилають пачки за пачками до Европи для скитальців, допомагають українським полоненим в Італії. Членкині Жіночої Громади спроваджують скитальців з Европи й допомагають їм тут улаштувати своє життя. В Жіночій Громаді панує любов, згода і взаємна пошана. І багато більше має вона за собою заслуг, але всі вони є скромні, а праця їх видатна і тривка.

По рефераті п.. Гойдиш відчитала п. Анна Питак дуже докладний фінансовий звіт, з котрого слухачі довідалися, скільки грошей прийшло до каси за 25 років і куди їх розіслано.

Хором і деклямацією Богдана Гойдиша „І в мене був свій рідний край" закінчено офіціяльну частину програми.

О. д-р Голик благословив вечеру, а по вечері слідували привіти і промови поодиноких членкинь, а слова перших організаторок пп. Васик, Табаки і Бурдиґи були глибоко зворушливі. Вони розказували про свої перші роки праці, згадуючи їх як дуже дорогий спомин. О. д-р Голик у своїй промові звернув увагу на значення жінки як матері і жінки як громадянки. Відтак говорили п. Левицький, п. Врублевський, п. Іванчук, п. Бенцаль, п. Пелешок, п. Марусевич, п. Корнат, п. Макаревич і багато інших. Під кінець програми місцеві танцюристи в українських строях відтанцювали прегарні наші танки, хор відспівав кілька пісень і національним гимном закінчено програму.

Анна Питак
Секретарка

Ген. Доґлес МекАртур залишив назавжди політику і згодився прийняти цивільний „джаб", ставши головою ради директорів Ремінґтон Ренд, Інк. з річною платнею в сумі $100,000. Президент корпорації (зліва), Джеймс Г. Ренд, складає йому з цього приводу ґратуляції.

Стемфорд, Конн.

Відвідини оселі

Вже третій рік українська дітвора користає зі свіжого повітря та взірцевої опіки на оселі в Стратфорді. Сама оселя положена в гористій околиці, 20 миль на північ від залізн. стації Литл Фолс у стейті Ню Йорк. В шпильковому лісі пишаються два просторі будинки, чистенько відмальовані. Завідателем оселі є знаний українцям з таборів у Німеччині б. пластун о. Б. Смик, який, як колись на рідних землях, а опісля в таборах у Німеччині, не жаліє труду для українських дітей, працюючи для них від вчасного ранку до пізних годин ввечорі, щоб протягом тих кількох тижнів дітвора належно відпочила та набрала свіжих сил, як також, щоб у душу цеї дітвори защепити засади науки Христа та любови до свого народу.

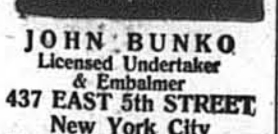
Побут на оселі триває 5 тижнів для дівчат і 5 тижнів для хлопців. В цьому році в першому сезані є дівчата, понад 80, але й впросилася громадка хлопців в кількости 19 осіб. Дівчатками опікуються пані виховниці, а хлопцями пластун Гоко, син п. Б. Кравцева. Треба подивляти цього молодця, студента кадецької військової школи, як він опікується цими хлопцями.

Оселя має і своє вже традиційне свято, а є ним день 4. липня, до якого табор старанно приготовляється. В цей день вітає дітвора свого добродія Преосвященного Владику Богачевського, опікуна оселі, який живо інтересується всіми справами оселі та її учасниками. На це свято оселі прибуває багато священиків та українських громадян з блжчих та дальших околиць. В цьому році прибув на це свято хор з Рачестеру, який під орудуванням п.. Цепенди співав в часі Служби Божої та пізніше дав концерт світських пісень для публіки під голим небом. Теж дівчатка популювалися своїм репертуаром.

При оселі пластунки мають свій табір „Добушанка". У минулому році пластуни мали свій табір „Карпати", для яких п. Л. Лепкий, — відвідуючи оселю, скомпонував пісню „Карпати", яка стала улюбленою піснею дітвори на оселі і в цьому році.

На площі перед будинками, на високих маштах, лопотять на вітрі два прапори: прибраної Батьківщини зоряний — американський та синьо-жовтий — український, що їх кожного ранку перед молитвою вивішується. Ввечорі знова дітвора збирається на молитву та зняття прапорів По молитві ще кілька хвилин гамору, а потім затихає все, бо діти вже в ліжках. Тільки з кухні несеться дзеленькання посуди, де пані кінчають свою працю, чути ще кроки Отця завідателя, який оглядає кругом, чи все є в порядку. Все спить. Личка дітвори усміхнені, бо сниться їм, можливо, сон про той край далекий, якого не пам'ятають, а про який сьогодні чули від своїх виховників, про гарні села в Україні, з церквами посередині, то про подвиги лицарські своїх предків у давнину і про героїчну боротьбу новітніх борців.

С. Ф.

ТАРЗАН, ч. 2886. Людська печеня.

На знак Мералі найвищий жрець підняв важіль. Важкі кам'яні бльоки під рашпером гримнули убік. Несамовито ревучи, величезний стовп полумені піднісся, щоб обгорнути рашпера і людину, що лежала на ньому.

„Не будь нерозважний, Тарзане", застерігав Вонґ. „Хоч воно буде неприємно, ми мусимо прийняти неминуче".

„Мудра рада, Вонґ Тей!", схвалила Мераля. „Якщо твої приятелі приймуть її, ніхто не зазнає лиха".